

Ο ΕΥΒΟΥΛΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΑΝΕΙΟ ΤΩΝ ΟΡΧΟΜΕΝΙΩΝ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας Email: pgdimakis@gmail.com

Στο Βρετανικό Μουσείο, πλὴν τῶν ἄλ-
λων, ἀπόκειται καὶ μία ἐνεπίγραφη
στήλη, στήν ὁποία ἀναγράφεται, μία
δανειακὴ σύμβαση, μεταξύ τοῦ Δήμου Ορ-
χομενίων, ἐπὶ ἄρχοντος Θυνάρχου καὶ τοῦ
ἐξ Ελατείας Εὐβούλου τοῦ Ἀρχεδάμου, σε
ἀνταπόδοση τοῦ δικαίωματος ἐπινομίας καὶ
νομῆς, ἀπὸ τοὺς Ορχομενίους, στα πλού-
σια βοσκοτόπια Πολυγύρας- Τεγύρας.

Ο Στράβων ἀναφέρεται στήν περιοχή αυ-
τῇ I X 415 ...εὐδελος μετωνομασθῇ ἡ χώρα
ἐκ τοῦ δειλινοῦ κλίματος καὶ μάλιστα το εὐ-
χειμέρον...Αὐτὸ ἀκριβῶς το εὐχειμέρον ἀνα-
ζητοῦσε καὶ ὁ Εὐβουλος, πού δάνεισε, τὸν
Ορχομενόν, με μεγάλο γιὰ τὴν ἐποχὴ χρημα-
τικὸ ποσὸ, πού κατεγράφη σε λίθο καὶ διε-
σώθη, ἡ ἱστορία αὐτῇ, ἐνδεικτικὴ τοῦ πλού-
του του.

Ο Εὐβουλος εἶναι φανερό ὅτι ἀνήκε, στα
ιστορικά, ἀρχαῖα γένη, τῶν Φωκῶν τῆς Ε-
λατείας, ἐξῆσε δε στα χρόνια, τοῦ τέλους
τῶν ἱερῶν Πολέμων καὶ τῆς Φωκικῆς κυ-
ριαρχίας, πού εἶχε βέβαια καὶ οικονομικὲς
προεκτάσεις, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν στή-
λη αὐτῇ, πού ἀνάλογη θὰ εἶχε, ἐπίσης, στη-
θεῖ στο Φωκικὸ Ἀρχεῖο Ελατείας, ἰσως
γραμμὴν ἀπὸ τοὺς λιθοκόπους Ελατείας,
γραμμὴν Φωκικὰ, πού δὲν διεσώθη. Ἰσως
καὶ ἡ ἀνα διανομὴ τοῦ Δελφικοῦ πλούτου
ἀπὸ τοὺς Φωκεῖς στὸν ἱερό πόλεμο, νὰ σχη-
ματίσει καὶ ἰσχυρὴ νέα οικονομικὴ ομάδα.
Ὅμως ἡ ληστρική λεηλασία καὶ δραστηριό-
τητα, τοῦ Βρετανοῦ λόρδου Ἐλγιν, πού
μᾶλλον δὲν περιορίστηκε μόνον, στα γνω-
στά Ελγίνεια μάρμαρα τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ
καὶ σε ἄλλα γνωστά καὶ ἄλλα ἀκατάγρα-
φα, ὅπως ἐδῶ στήν περιοχή τοῦ Ορχομε-
νοῦ, πού γειτνιάζει με τὴν Χώρα τῆς Ελατεί-
ας, πού συνδέονται με τὸν Κηφισὸ καὶ τὰ
βοσκοτόπια, πού κρατοῦν τὴν ὑπαινικτικὴ
ονομασία ἀκόμη, " ὁ Ἀπάνω καὶ ὁ Κάτω
Κάμπος ", ἐνῶ εἶναι ἀγνωστο τι εἶχε λεηλα-
τήσῃ καὶ ἔχει μ' αὐτὰ διακοσμήσῃ, τὸν πύρ-
γο τοῦ στήν Σκωτία, κατὰ τὴν παραμονή
τοῦ στήν περιοχή, ἰσως ἐκεῖ κρύβονται οἱ
ἐκπλήξεις τοῦ μέλλοντος. Οἱ περιηγητές,
πού περιέτρεξαν καὶ περιέγραψαν ἀρκετὰ
μνημεῖα, στήν Χώρα τῆς Ελατείας, εἶναι ἀ-
δύνατον νὰ μὴ εἶχαν ἐπισύρει, τὴν προσο-
χὴ τοῦ διαβόητου αὐτοῦ ληστοῦ ἀρχαιοτή-
των, πού ἐμεῖνε στήν περιοχή, ὅπου ἡ ἀδια-
φορία καὶ ἡ διαφθορά τῶν Τούρκων κατα-
κτητῶν, ἐπέτρεπε κάθε λεηλασία, ὅχι μόνον
μνημείων.

Ο ΕΥΒΟΥΛΟΣ ΑΡΧΕΔΑΜΟΥ Ένας κτηνοτρόφος-τραπεζίτης ἀπὸ τὴν Ελάτεια.

Ο Εὐβουλος Ἀρχεδάμου, Φωκεὺς, πολί-
της τῆς Ελατείας, φαίνεται νὰ ἀνήκει, στα
ηγεμονικά καὶ ἀριστοκρατικά ἐπιφανῆ ἀρ-
χαῖα γένη τῆς Ελατείας, πού γνωρίζουμε ἀ-

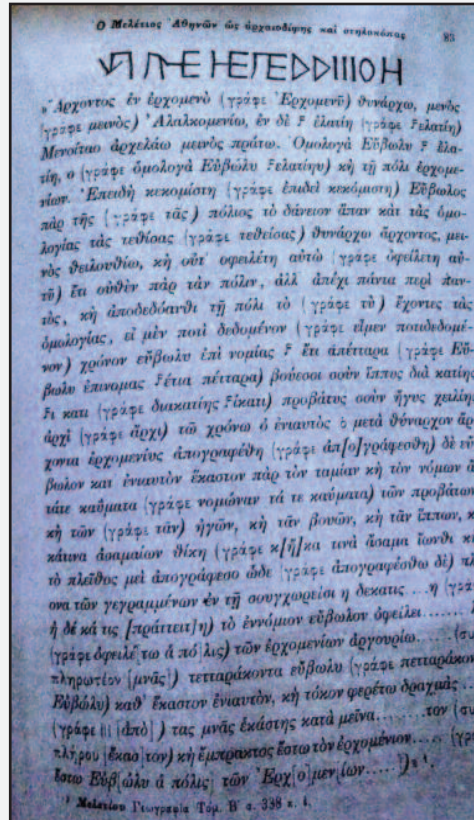

Φωτο 1. Ἡ λίθινη στήλη τοῦ Μνημονίου
(memorandum) I. G. V II 3171, πού συνήψε
ὁ Δήμος Ορχομενίων, με τὸν Εὐβούλο Ἀρχε-
δάμου, ἀπὸ τὴν Ελάτεια, πλούσιο κτηνοτρό-
φο, πού ἀσκούσε καὶ τραπεζικὴ πρακτικὴ
τῆς ἐποχῆς.

ποσπασματικά, ἀπὸ λήμματα ἀρχαίων
συγγραφέων, ἀπὸ ἀνασκαφικά εὐρήματα
καὶ διασωθείσες ἐπιγραφές. Γιὰ τὴν σημα-
ντικὴ αὐτὴ προσωπικότητα, ἐπὶ τοῦ παρό-
ντος, δὲν γνωρίζουμε τίποτε περισσότερο,
ἀπὸ ὅσα ἀναγράφον-
ται στήν ἐπιγραφὴ
τῆς στήλης, (φωτο I
G V II 3271), πού ἀ-
ποτελεῖ, τρόπον τινά
, τὴν δανειακὴ σύμ-
βαση, με τὴν πόλη
τοῦ Ορχομενοῦ, ἐπὶ
ἄρχοντος Θυνάρχου,
τὴν ὁποία ἐδάνεισε,
στο τέλος τοῦ ἱεροῦ
Πολέμου, σε ἀνταπό-
δοση, νομῆς, ἐπινο-
μίας, ἀπὸ τοὺς Ορ-
χομενίους, στήν πε-
ριοχὴ Τεγύρας - Πο-
λυγύρας* (Τσαμάλι).

Χαλκὸ νόμισμα Φωκῶν κοπῆς Ελατείας,
με τὸ ἐπίσημα ἄνω Ε Λ Α. Πρόσθια ὅψις κε-
φαλὴ βοός με θυσιαστικὲς ταινίες.

Φωτο 2. Τμήμα γραφῆς τῆς στήλης, με πολ-
λὰ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα, τῆς πρακτικῆς
τῶν δανειοδοτήσεων, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅ-
πως καὶ ὀνόματα πολιτῶν καὶ μαρτύρων, ἀ-
πὸ τῆς δύο γειτονικῆς πόλεις, πού φαίνεται νὰ
διάγουν ἐν εἰρήνῃ καὶ νὰ ἐκμεταλλεύονται, με
ἀμοιβαία ὀφελή, τὸν φυσικὸ πλούτο τῆς πε-
ριοχῆς, ζωικὸ καὶ βοσκήσιμο καὶ γεωργούμε-
νο. Ὅλα αὐτὰ γραμμὲν, στήν Βοιωτικὴ
γραφὴ καὶ εἶναι λαμπρὴ εὐκαιρία, νὰ κοινω-
νήσουμε ἀκροθιγῶς τὴν ἐκφορὰ τῆς, μέσα ἀ-
πὸ τὸ κείμενο.

Με τὴν ἐπινομία αὐτὴ διατηροῦσε τὸ δικαί-
ωμα βοσκῆς, γιὰ τὰ πολυπληθῆ τοῦ ποιί-
μνια, ἵππους, βόες, πρόβατα, αἴγες, τῶν ο-
ποίων ὁ ἀριθμὸς, ἐπρεπε νὰ ἀπογράφεται
κάθε χρονίᾳ, καθὼς
καὶ τὰ σχετικὰ με
τὴν πληρωμὴ, τῶν
τόκων καὶ τοῦ κε-
φαλαίου, γιὰ 4 ἔτη
κ.α. (βλ. Σημ.). Ἡ
σημαντικὴ αὐτὴ ἐ-
πιγραφὴ, κατ' ἀρ-
χὴν ἀποδεικνύει, ὅτι
ἡ σχέσεις τῶν Φω-
κῶν καὶ τῶν Βοιω-
τῶν, δὲν ἦταν κατ'
ἀνάγκην κακές, ὅ-
ταν πρακτικοὶ λό-
γοι, ἐπέβαλλαν τὴν
συνεννόηση, γιὰ ζη-
τήματα καθημερινό-
τητας καὶ γειτονίας.
Ἰσως ἡ ἡγεμονία,

τῶν Θηβαίων στήν Βοιωτία, ἐπέεξε τῆς συνο-
ριακῆς πόλεις, ὅπως τὸν Ορχομενόν, Χαιρώ-
νεια κ.α. σε ἀντιπαράθεσις καὶ συγκρού-
σεις, με τοὺς Φωκεῖς, παρὰ τὴν συγγενικὴ
σχέση τῆς Μινυέας καὶ Ελατειακῆς κεραμι-
κῆς, πού ἀποδεικνύει τὴν συνάφεια, τῶν
δύο πόλεων, πού επικυρώνεται με τοὺς νό-
θους γιούς, τῶν Φωκῶν με τῆς γυναῖκες
τοῦ Ορχομενοῦ, ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Μύθου.
Εἰς τὴν στήν Χώρα τῆς Ελατείας, ὑπῆρ-
χαν ἡγεμονικά γένη, πού διατηροῦσαν με-
γάλα ποιίμνια, ἵππων, βοῶν κ.λ.π., πού αυ-
τόματα τοὺς κατέτασσαν, στήν ἀνώτατη
κοινωνικὴ ἱεραρχία, στὸν ἀρχαῖο κόσμον. Ε-
πίσης ἐπιβεβαιώνει καὶ καταγράφει τὰ ὁδο-
λόγια Β. Ν., διαχρονικά, τῶν φερόικων ποι-
μενικῶν ὁμάδων, μέσω τῆς πανάρχαιας** "
Βλαχόστρατας " τοῦ Καλλιδρομου, πού κα-
τέβαιναν στα Λεῦτα Ελατείας - πηγὰδι Πα-
λούμπεη-Μεραλή-Μπέλεση-Τσαμάλι πού ε-
θεωρεῖτο ἡ "Μέκκα" τῆς περιπλανήσεως
τῶν. Συνηγορεῖ ἀκόμη καὶ ὁ ἀρχαῖος μῦθος
- μαρτυρία, γιὰ τὴν σχέση Ορχομενοῦ - Ε-
λατείας Φωκίδος, μέσα ἀπὸ τῆς ποιμενικῆς
μετακινήσεως, γιὰ τὴν ἰδρυση τῆς Θήβας, ἀ-
πὸ τὸν Κάδμο, πού ἔκαμε τὴν ἰδίαν διαδρο-
μὴ, ἀκολουθώντας τὰ κοπάδια, τοῦ Φωκῆ
Πελάγοντα, πρὸς τὰ βοσκοτόπια τῆς Βοιω-
τίας, προφάτως ἀπὸ τὴν ἰδίαν διαδρομὴ -
δίοδο στο Τσαμάλι (σημερινὸ Διόνυσον),
μπλησίον τῆς Τεγύρας.

* Ο Στράβων, IX 415, ἀναφέρεται στήν ἀξία
τῶν βοσκοτόπων τῆς περιοχῆς, πού χαρα-
κτηρίζει " εὐδελον ἐκ τοῦ δειλινοῦ κλίμα-
τος καὶ εὐχειμέρον. " Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ "εὐ-
χειμέρον", γιὰ τὰ κοπάδια τοῦ, ἀναζητοῦ-
σε ὁ Εὐβουλος Ἀρχεδάμου Ελατεύς, ἐκεῖνα
τὰ μακρινὰ χρόνια, δανείζοντας τὴν πόλη
τοῦ Ορχομενοῦ, με μεγάλο γιὰ τὴν ἐποχὴ
ποσὸ, πού κατεγράφη σε λίθο καὶ διεσώθη,
γιὰ νὰ μᾶς ἀφηγείται, τὴν ἱστορία αὐτῇ,
ἐνδεικτικὴ καὶ ἀποδεικτικὴ, τοῦ πλούτου,
στήν Χώρα τῆς Ελατείας, τῆς ἀρχαῖας
κοινωνικῆς δομῆς τῆς, ὅπως καὶ με τὴν πε-
ρίπτωση τοῦ Μνάσωνα, πού θὰ ἀναφερ-
θούμε προσεχῶς.

** Antoninus Liberalis 38-5 Πausanias I X
12-1 Απολλόδορος κ.λ.π. Ἐπίσης Ἀρχαιο-
γνωσία T 12 2003 - 2004.

Σημ. Τμήμα τῆς Ἐπιγραφῆς, ἀπὸ το ὁποῖο
μποροῦν οἱ φιλοστορες ἀναγνώστες, νὰ ἀ-
πολαύσουν τὴν αὐρά, τῆς υπέροξης, Βοι-
ωτικῆς γραφῆς καὶ γλωσσικῆς ἐκφορᾶς
τῆς ἐποχῆς, πού μας συνδέει τόσο ἰσχυρά
με τὸ παρόν. «...Εὐβώλῳ ἐπινομίας ἐτία
πέτταρα, βούεσι σὸν ἵππῳ, διακατῆς ι-
κάτι, προβάτους σου ἡγῆς χειλῆς. ἀρχὴ τῶ
χρόνῳ ὁ ἐνιαυτὸς ὁ μετὰ Θύναρχον ἄρχο-
ντα Ερχομενίους ἀπ [ο] - γράφεσθαι δε Εὐ-
βωλον κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον πᾶρ τον τα-
μίαν κη τον νομώναν τὰ τε καύματα ταν
προβάτων κη ταν ἡγῶν κη ταν βουῶν κη
τάν ἵππων κη] κα τινὰ ἄσαμα ἰώνθη, κη το
πλείθος...».

Ορφανοτροφεῖον (Κέντρο Παιδικῆς Μέριμνας) Ἀρρένων Λαμίας

Απὸ τὸ φύλλο τῆς Τετάρτης 24 Ιανου-
αρίου 2018 καὶ σε 3 συνέχειες θὰ δη-
μοσιεύσουμε σὲν ἐφημερίδα μας τὴν
ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέροντος ἱστορικὴ ἐ-
ρευνα, τοῦ Κων/νου Μπαλωμένου με
θέμα: "Ορφανοτροφεῖο (Κέντρο Παιδι-
κῆς Μέριμνας) Ἀρρένων Λαμίας".

